

Verloren tijd

Roman

MARJA VISSCHER

VERLOREN TIJD

Eerder verscheen van Marja Visscher bij
Uitgeverij Zomer & Keuning:

Tussen rang en stand

Marja Visscher

Verloren tijd

Tussen Stad en Streek trilogie, deel 1

Uitgeverij Zomer & Keuning

ISBN 9789401909358
ISBN e-book 9789401909365
NUR 344

© 2017 Uitgeverij Zomer & Keuning
Postbus 13288, 3507 LG Utrecht

Omslagontwerp Liesbeth Thomas, t4design

www.romanserie.nl
www.marjavisscherauteur.blogspot.com

Alle rechten voorbehouden

Het was heerlijk zomers weer. De zon stond hoog aan de hemel en er hing zo'n speciale lucht van gehooïd gras. Wanneer Driek vanuit Dordrecht thuiskwam, voelde hij zich weer helemaal in het alledaagse dorpsleven opgenomen. De ambachtsschool was dan even een andere wereld, waar hij zich voorbereidde op zijn toekomst als huisschilder.

In de koele keuken van Hoeve Bouwlust in Puttershoek strekte Driek de benen. Hij keek om zich heen, hij was niet gewend dat er helemaal niemand was. Voorheen was huishoudster Neel de steun en toeverlaat van de familie, en haar domicilie was de keuken. Zijn ouders deden het nu door de crisis zonder personeel. Nadat ze trouwde, was er geen geld voor een nieuwe hulp. Hij miste haar nog steeds. Neel was de dochter van een van de vele griendwerkers in Puttershoek en als achttienjarig meisje op de boerderij gekomen. Driek kon haar uittekenen in de woonkeuken met het grote fornuis dat altijd brandde en gestookt werd met takkenbossen. In de keuken was een bakoven waarin wekelijks door haar het brood werd gebakken. Nu ze er niet meer was, rook het er zelden meer zo heerlijk, omdat zijn moeder er geen tijd meer voor had.

Naast het fornuis was een deur die toegang gaf tot de boogkelder met twee kelderkamertjes waar veelal logés sliepen. Niet alleen daar bevonden zich bedsteden, ook in de keuken zelf waren er twee, gescheiden door een kelderkast.

Het boerenleven was niet gemakkelijk, het werk als vlasboer vergde veel van zijn vader. Driek realiseerde zich dat hij zelf weinig lichaamsbeweging meer had. De hulp die hij vader na schooltijd bood, voelde alsof hij uren had gesport. Zo-even nog had hij zijn vader en boer Mast geholpen bij het hooien. Het mannen naar huis vond hij altijd weer leuk. Als kleine jongen genoot hij er al van. Hij glimlachte bij het idee dat hij, nu hij al bijna volwassen was, er nog steeds plezier in had om boven op de

hooiwagen te zitten. Op het Weverseinde kon je vanaf die hoge positie de noten plukken van de laaghangende takken. Het was een soort behendigheid die hij zich in zijn jeugd eigen had gemaakt. Je moest namelijk oppassen dat je geen zwiepende tak in je gezicht kreeg. Het was dus opletten geblazen. Vroeger stonden de notenbomen vanaf de Suikerfabriek tot ongeveer tweehonderd meter voor de brug bij de haven. Een van de geliefde spelletjes met zijn vriendjes en broers was om in het najaar noten te knuppelen. Het mocht niet, want de bomen werden jaarlijks verpacht. Het had wel iets spannends, het stropen van noten, appels en peren. Eigenaardig eigenlijk, dacht hij, want thuis hadden ze een boomgaard vol. Maar stropen bij een ander was blijkbaar toch iets dat het jongensleven spannend maakte. Zijn ouders hadden hem en zijn twee oudere broers, Teun en Willem, een heerlijke jeugd bezorgd. Het varen met een scheepje van een omgebouwde klomp, dat zijn vader had gemaakt, of de prachtige vlieger, die door handig knutselwerk van zijn moeder in het weiland werd opgelaten, waren mooie herinneringen.

Moeder Marie kwam de keuken binnen. Ze bette met een zakdoek het zweet van haar voorhoofd.

‘Sjonge, wat is het buiten warm, zeg. Gelukkig is het hier altijd lekker koel, ik kom gewoon bij.’

Ze haalde wat bonen uit de kelder en begon die schoon te maken. Driek pakte de schoongemaakte bonen, brak ze een voor een doormidden en gooide ze met een boogje in de pan met water.

‘Wat drinken, moeder?’ Hij stond op om zichzelf een glas water in te schenken uit een kan die altijd op het aanrecht stond, en zette ook een glas voor zijn moeder neer. Zijn moeder was nog altijd de spil van het gezin. Marie Kruithof was streng maar rechtvaardig. Wanneer de drie broertjes het vroeger een keertje te bont maakten, wilde haar hand nog weleens uitschieten. Aan de andere kant was ze ondanks de drukte die het boerenbedrijf nu eenmaal met zich meebracht, heel veel met haar kinderen bezig

geweest. Voor de spelletjes knoopsteken en pijpenstelen grijpen waren de kleine jongens altijd te porren.

Hij hoorde hoe zijn moeder zuchtte. 'Druk gehad?' vroeg Driek.

'Jazeker. Het valt soms niet mee, zo zonder hulp. De boerderij is eigenlijk te groot om alles alleen bij te houden. Dan het melken nog en daarna het karnen. Eer ik het melkgerei heb schoongemaakt is het al tegen twaalfen. Maar goed, ik klaag niet, want we komen rond. In andere gezinnen is dat vaak wel anders, hoor ik zo hier en daar. Maar Neel nam me altijd veel werk uit handen.'

'Dat herinner ik me nog wel als jochie,' zei Driek. 'Die Neel, die wist wat werken was.' Hij vergat even de bonen te breken toen hij aan haar dacht. Ze melkte samen met zijn moeder, deed de was in de boenloods, hield het melkgerei schoon, zeemde de ramen en maakte de buitenboel schoon. Zwaar werk, want daarvoor moest veel water vanuit de rivier de Oude Maas naar de boerderij worden gedragen. In de rivier werd ook het wasgoed gespoeld, terwijl het opgevangen regenwater uitsluitend voor de huishouding werd gebruikt.

'Misschien wordt het eens tijd dat vader een pomp laat slaan, zodat u niet telkens meer de dijk over hoeft,' onderbrak hij zijn gedachten.

Zijn moeder keek bedenkelijk.

'Je weet, voor al die modernigheid is je vader niet echt te porren. Trouwens, over modern gesproken. Je weet dat je vader een fiets heeft gekocht?' vroeg ze. 'Hij kocht het rijwiel bij De Geus in 's-Gravendeel. Je vader heeft lang getwijfeld, maar De Geus trok hem over de streep. De koop werd gesloten op voorwaarde dat men hulp zou verlenen tot hij er alleen op kon blijven zitten en fatsoenlijk kon fietsen. Nou, dat is hem inmiddels wel gelukt, met vallen en opstaan overigens.'

Driek begon te lachen. 'Ja, ik weet het. Ik heb toen pa het vertelde ook al een paar rondjes over het erf gemaakt. Het gaat me goed af, al zeg ik het zelf.'

‘Je bent natuurlijk wel wat jonger en leniger dan je vader,’ verdedigde Marie haar echtgenoot. ‘Ik hoorde ook dat Jacob Mast niet achter wilde blijven. Die had pa op die fiets gezien en wilde ook wel pronken met zo’n glimmend rijwiel. Je weet hoe dat gaat bij de Masten.’

Driek sloeg zich op de knieën van pret. ‘Ik kwam net terug van het hooien bij vader toen Jacob mij onderweg aansprak. Of ik mee wilde gaan naar de Polderweg omdat hij zijn vader moest helpen. Nu had ik eigenlijk niet zoveel zin omdat ik net pa had geholpen, maar hij zei dat hij op de fiets daarnaartoe zou gaan. Ik ben toen pa’s fiets gaan halen...’

Marie keek geschrokken op: ‘Denk er wel om dat je vader ontzettend zuinig is op dat ding. Het kostte namelijk nogal wat. Daar hebben de Masten niet zo’n last van, maar ik zou het verschrikkelijk vinden als er iets met die zuurverdiende fiets zou gebeuren. Hij heeft er lang voor gespaard.’

Driek knikte: ‘Niets aan de hand, hoor, althans, wat de fiets van pa betreft. We bonden de hooivorken aan de fiets en reden weg. Bij de stoep gekomen zat hij een partij op te scheppen. Hij zou alleen de afrit afrijden en met veel stuurmanskunsten de bocht nemen, zo de Polderweg in.’

Driek snikte van het lachen en zag het voorval weer helemaal voor zich. Marie vergat door de spanning van het verhaal even haar bonen. Haar handen lagen stil in de mand op haar schoot.

‘Je meent het niet,’ zei ze geschrokken, ‘en toen?’

‘Het ging zo snel dat Jacob zo rechthout de sloot in reed en tot aan zijn kop in het eendenkroos belandde.’

Driek sloeg zich opnieuw op de knieën van pret. ‘Door de snelheid kroop hij aan de andere kant de sloot weer uit. Ik heb eerst aan de slootkant zitten lachen en toen hebben we met veel moeite die fiets uit de sloot getrokken. Jacob smeerde hem door direct op huis aan te gaan. Haha, wel door de Groenweg en de Laning, zodat niemand die krooskop van hem zou zien. Ik zal hier maar niet herhalen wat hij riep. Ik ben verder gereden naar

het hooiland en vertelde zijn vader wat er was gebeurd. Die stikte natuurlijk ook van het lachen. Ik heb hem maar even geholpen met het hooi aan de rik te zetten. Als beloning stelde hij voor om een boterham bij hen te komen eten. Dat heb ik maar afgeslagen, Jacob zal er door zijn vader wel mee geplaagd worden. Dan is het maar beter dat ik een poosje uit zijn buurt blijf.

Even later kwam zijn vader de keuken binnen. Hij waste zijn handen en vroeg: 'Driek, heb jij de konijnen al eten gegeven? Ik denk dat we het er eens met de jongens over moeten hebben om ze weg te doen. Jullie zijn veel van huis en dan komen die dieren ook nog eens op je moeder en mij neer.'

Driek keek bedenkelijk, het was tenslotte een lekkere spaarpot voor hem en zijn broers. 'Maar waarom nu zo ineens?' wilde hij weten.

'Ben is vanmorgen ontsnapt en dat heeft nog wel een staartje!' gromde zijn vader nijdig. Ben was de trekhond. Hij was aangekocht van Ben van Tijn, omdat die was gestopt met de galanteriewagen waar de hond onder liep.

'Jullie hebben die hond altijd maar lopen pesten met die konijnen,' zei zijn vader. 'Dat maakt zo'n hond ontzettend gebeten op die dieren.'

'Ach pa, dat was maar een geintje van ons. Wanneer we een konijn voor zijn neus hielden, dan blafte hij de longen uit zijn lijf, dat is alles. Zo erg kan dat toch niet zijn?' zei Driek vergoelijkend.

'Toen ik vanmorgen de hond in wilde spannen om te gaan melken, jij was net weg, zat Ben niet meer in de schuur. Wie die schuur open heeft laten staan is mij een raadsel, maar hij was weg! Ik heb in de buurt lopen fluiten en roepen, maar geen Ben. Even later kwam Jan de Geus met de hond aanlopen. "Hier heb je Ben terug en kom maar even kijken wat er is gebeurd," zei hij kortaf. Ik ben meegelopen. De Geus heeft achter zijn huis in de boomgaard een konijnenberg met ongeveer zestig konijnen. Het was er één grote puinhoop. Ben had maar liefst zestien konijnen doodgebeten. Verder waren er met een kapot oor en een poot

eraf. De konijnenberg was door Ben met de grond gelijkgemaakt. Ik heb beloofd dat we de schade zullen betalen.'

Driek zat wat beteuterd te kijken. 'Ik had niet gedacht dat onze Ben tot zoiets in staat was,' zei hij. 'Maar is het geen goed idee, wanneer u toch onze konijnen wilt ruimen, om deze aan De Geus te geven? Dan hebben wij wel niets meer in de spaarpot, maar u hoeft dan geen kosten te maken.'

Vader Piet keek verrast op. 'Dat is een prima idee, jongen, ik had het niet direct willen voorstellen, maar nu je er zelf mee komt...'

'Maar we moeten het natuurlijk nog wel voorleggen aan Willem en Teun,' zei Driek, die wist dat Teun van de konijnenopbrengsten graag met vrienden op stap ging. Nu kon hij het zelf ook wel gebruiken, want toen hij in Puttershoek aankwam, zag hij dat er in het dorp voorbereidingen werden getroffen voor de kermis van volgende week. Hij zou Janna vragen om met hem mee te gaan. Wat geld op zak was dan geen overbodige luxe. Maar eerlijk is eerlijk, dacht hij, beter zo, anders zou zijn vader voor de schade op moeten draaien.

Niet veel later stapte opa De Reus de keuken binnen, die huisarts was in Puttershoek. Hij had wat patiënten in de buurt en maakte van de gelegenheid gebruik om even bij een van zijn kinderen aan te wippen. Dokter De Reus reed tweemaal in de week over Maasdam en Cillaarshoek om zijn patiënten te bezoeken. Wanneer er een krant over de blauwe raamhor lag, stopte de dokter, want dat betekende dat er een zieke in huis was. Bij een spoedgeval werd er een boodschapper naar het doktershuis op het Schouteneinde gestuurd.

'Niet veel zieken zeker?' veronderstelde Marie, die haar vader graag zag komen.

'Dat had je gedacht,' weerlegde De Reus de veronderstelling. 'Er heerst een zomergriep, overal diarree en misselijkheid. Het lijkt wel of het met de wind zo het dorp is binnen gestoven. Maar waar ik eigenlijk voor kom, en ik ben blij dat ik je tref, Driek, is

de schilderbeurt van mijn huis. Vorig jaar heb ik een keertje overgeslagen, maar achteraf bevalt me dat eigenlijk niet. Het houtwerk heeft het echt nodig om bijgehouden te worden. Heb jij gelegenheid om die klus op je te nemen?’

Driek glom van trots dat zijn opa aan hem had gedacht. Ten eerste zou het een prachtige ervaring zijn en ten tweede zouden ze het vanuit school zeker toejuichen.

‘Dat wil ik graag doen, opa. Maar hoe kom ik aan een goede ladder?’

‘Daar zorg ik wel voor, jong. Als jij voor het materiaal zorgt en de factuur aan mij overlegt, komt het wel goed. Uiteraard zal ik je ervoor betalen.’

‘Wanneer kan ik beginnen, opa?’ vroeg Driek enthousiast.

‘Al was het morgen, jongen, kijk maar. Als het huis deze zomer maar een beurt heeft gehad. Houd maar wel de kleur aan die er nu op zit.’

‘Ik moest van school een leerproject zoeken om ervaring op te doen.’

‘Dat komt je dan nu wel mooi aanwaaien!’ overdacht Marie hardop.

‘U moet dan wel na afloop een beoordelingsrapportage schrijven voor de school, en er komt iemand naar mijn werk kijken,’ legde Driek uit.

‘Allemaal geen punt, jongen. Ik ben ermee geholpen en ik weet dat jij het werk serieus aanpakt,’ zei zijn grootvader, die al snel weer naar buiten stapte om zijn ronde verder af te maken.

‘Dat is boffen,’ zei Driek toen zijn opa het erf afreed. ‘Nu straks ook de konijnen er niet meer zijn, is het toch lekker om een centje bij te kunnen verdienen.’

‘Een spaarpotje is nooit weg,’ zei Marie. ‘Wanneer je in de toekomst een leuk meisje ontmoet, zul je eens zien hoe fijn het is wanneer je over wat geld beschikt.’

Moeder Marie, die niets wist van de verliefdheid van haar zoon op Janna, zag niet hoe Driek bloosde.

Boerenzoon Driek heeft maar één droom: schilder worden

Driek is de jongste van drie broers, die geen van allen de boerderij van hun vader willen overnemen. De artistieke Driek droomt ervan om schilder te worden. Als hij een ongeval krijgt en door een kunstenaar wordt opgenomen in zijn gezin om daar te herstellen, valt Drieks oog op hun dochter, de leuke, vrolijke Elsje. De twee trekken veel met elkaar op. Elsje beschouwt Driek als de broer die ze nooit heeft gehad. Het is maar goed ook dat ze niet méér in hem ziet, want Driek heeft een ontluikende relatie met dorpsgenoot Janna. Die vertrouwt de omgang tussen Driek en Elsje echter voor geen cent.

Verloren tijd is het eerste deel van de historische Tussen stad en streek-trilogie van **Marja Visscher**. Het verhaal speelt zich af begin twintigste eeuw. Later verschijnen in deze trilogie de romans *Tot de maan en weer terug* en *Elke dag is anders*.

Z&K

ISBN 978 94 0190 935 8 NUR 344

9 789401 909358

www.romanserie.nl